בעי רב יוסף אין חרישה בשבת מהו מי אמרי' [א]כיון דקא מודו בכולהו מלתא כביטול מקצת וקיום מקצת דמי או דלמא כיון דקא עקריין ליה לחרישה כל עיקר כעקירת גוף דמי ת"ש יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור ואמאי הא עקריין לשומרת יום כנגד יום כל עיקר אמר לך רב יוסף שומרת יום דקאמרין כדשנין ת"ש יש שבת בתורה אבל המוציא מרה"י לרה"ר פטור ואמאי הא עקריין להוצאה כל עיקר התם נמי כדשנין ת"ש יש עבודת כוכבים בתורה אבל המשתחוה פטור ואמאי והא עקריין להשתחויה כל עיקר אמרי השתחויה נמי כדשנין בעי ר' זירא אין שבת בשביעית מהו במאי טעו בהדין קרא [1]בחריש ובקציר תשבות בזמן דאיכא חרישה איכא שבת ובזמן דליכא חרישה ליכא שבת מי אמרינן כיון דמקיימין לה בשאר שני שבוע כביטול מקצת וקיום מקצת דמי או דלמא כיון דקא עקריין ליה בשביעית בעקירת הגוף דמי אמר רבינא ת"ש [ב]נביא שנתנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב לביטול מקצת ולקיום מקצת רבי שמעון אומר [ג]פטור ובעבודת כוכבים [ד]אפילו אמר היום עובדה ולמחר בטלה חייב שמע מינה אין שבת בשביעית כביטול מקצת וקיום מקצת דמי שמע מינה: **מתני'** [ה]הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו ואמר להן טועין אתם או שלא היה מופלא של ב"ד שם או שהיה אחד מהן גר או ממזר או נתין או זקן [ו]שלא ראוי לבנים ה"ז פטור שנאמ' כאן עדה ונאמר להלן עדה [ז]מה עדה האמורה להלן כולן ראוין להוראה אף עדה האמורה כאן עד שיהיו כולן ראוין להוראה: **גמ'** או שלא היה מופלא של ב"ד שם מנלן אמר רב ששת וכן תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה אמרו הורו בדבר שהצדוקין מודין בו פטורין מפני שהיה להם ללמוד ולא למדו לא היה מופלא של ב"ד שם נמי פטורין מפני שהיה להם ללמוד ולא למדו: נאמר שם עדה ונאמר כאן עדה עד שיהו כולן ראוין להוראה: והתם מנלן [ח]דאמר רב חסדא אמר קרא [2]והתיצבו שם עמך בדומין לך ואימא עמך לשכינה אלא אמר ר"נ בר יצחק אמר קרא [ט][3]ונשאו אתך בדומין לך: **מתני'** [י]הורו ב"ד שוגגין ועשו כל הקהל שוגגין מביאין פר [כ]מוידין ועשו שוגגין מביאין כשבה ושעירה [ל]שוגגין ועשו מוידין הרי אלו פטורין: **גמ'** שוגגין ועשו מוידין הרי אלו פטורין הא שוגג דומיא דמויד חייב והיכי דמי [מ]שהורו בית דין שחלב מותר ונתחלף לו בשומן ואכלו לימא תפשוט הא [נ]דבעי רמי בר חמא אמר לך משום דתנא רישא מוידין ועשו שוגגין תנא סיפא שוגגין ועשו מוידין: **מתני'** הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר ובעבודת כוכבים מביאין פר ושעיר דברי ר"מ ר' יהודה אומר י"ב שבטים מביאין י"ב פרים [ס]ובעבודת כוכבים מביאין י"ב פרים ושנים עשר שעירים

רבי

בעי רב יוסף אין חרישה בשבת מהו. הכא לא מבעיא ליה לרב יוסף בדבר שאין הצדוקין מודין כלל אלא בבטול מקצת וקיום מקצת קא מבעיא ליה: **מי אמרינן כיון דקא מודו.** ב"ד בכולהו שאר מלאכות דשבת דאסירי כבטול מקצת וקיום מקצת דמי ומייתין: **(וכלהו) כדשנין.** לעיל [ע"א] דלא הוי עקירת כל הגוף דשומרת יום: **(וכולה) כדשנין.** דמושיט וזורק שרי דלא הוי עקירת כל הגוף: **(וכולה) כדשנין.** דהשתחואה שלא כדרכה שריא: **בחריש ובקציר תשבות.** דמשמע בזמן דאיכא חרישה דהיינו בשאר שני שבוע תשבות איכא שבת: **בזמן דליכא חרישה.** דהיינו בשביעית ליכא שבת: **נביא שהתנבא.** כגון שתחלתו נביא של אמת ולבסוף נביא השקר שהתנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב ודברי הכל בחנק: **לקיים מקצת ולבטל מקצת.** דשאר מצות ר"ש פוטר וה"ה לרבנן: **ובעבודת כוכבים אפי' אמר לך היום עובדה ולמחר בטלה.** דהיינו קיום מקצת ובטול מקצת דעבודת כוכבים חייב דרחמנא אמר להדיחך מן הדרך [ה] אפי' מקצת דרך ובעבודת כוכבי' הוא דכתיב וכי קתני חייב כגון לרבנן בסקילה ולר"ש בחנק והכי מתרץ ליה רב חסדא בפ' אלו הן הנחנקין (סנהדרין דף צ.). והיום עובדה ולמחר בטלה כאין שבת בשביעית דמי וקרי להו ביטול מקצת וקיום מקצת ש"מ: **מתני' ואמר להם טועים אתם.** לא הוי הוראה מעליא ופטור דבעינן עד שיורו כולן כדאמר לעיל [ט"י]: **או שלא היה מופלא של ב"ד שם.** אע"ג דלא הוה מסנהדרין עצמן דאילו הוי מסנהדרין עצמן אפי' [אם] קטן שבכולן לא היה שם לא הויא הוראה מעליא כדאמר [כ] לקמן מאם כל עדת [ל] איתא לכולה סנהדרי הויא הוראה ואי לא לא ואיכא למימר נצטרך אחד מהן ללאת לדרך ומינו אחר במקומו א"נ זקן [מ] (או) שאין לו בנים היה לכך נתמנה אחר בסנהדרין: **או זקן שאין ראוי לבנים.** [נ] וקשיא לי מפני מה אין ראוי להוראה: **ונאמר להלן עדה.** ושפטו העדה והצילו העדה (במדבר לה) דהיינו סנהדרין כדתנן בפ"ק דסנהדרין (ד' ב.): [ס] **נאמר כאן עדה.** דכתיב (ויקרא ד) אם כל עדת ישראל ישגו: **(ושפטו את העדה) מה להלן ראוין להוראה כו': גמ' והתם מנ"ל.** דכולהו דהויין ראוין להוראה: **אמר רב חסדא.** גמרינן ממשה דמשה לא קיים סנהדרין דהוו כולן ראוין להוראה דכתי' והתיצבו שם עמך כדומין לך דליהוי (הם) כולן ראוין להוראה ה"נ בעינן דסנהדרי דעלמא ליהוו ראוין להוראה והואיל ומלינו דעדה האמורה כאן כולן ראוין להוראה שמעינן מינה נמי דהיינו סנהדרי גדולה דתניא בת"כ [ע] עדת ישראל עדה המיוחדת לכל ישראל ואיזו זו סנהדרי גדולה: **ואימא עמך משום שכינה.** דלגופיה הוא דאתא כלומר שיהו עומדין עמך ולא יכנסו לפני ולפנים במקום שכינה דסלקא דעתא אמינא והואיל דכתב [פ] אספה לי דיכנסו במקום שכינה קמ"ל. [ל"א] עמך משום שכינה כלומ' ברור לדיקים גמורים שאני רוצה להשרות שכינה עליהם: **אתך כדומין לך.** שיהו ראוין להוראה: **מתני' הורו ב"ד שוגגין ועשו הקהל שוגגין.** על פיהם ב"ד מביאין פר לרבי מאיר כדאית ליה ור' יהודה כדאית ליה ור"ש כדאית ליה [צ] דהוי הוראה מעליא: **הורו ב"ד מוידין ועשו הקהל שוגגין.** לא הוי הוראה מעליא דאם כל עדת ישראל ישגו כתיב [ק] דבעינן שוגגין בב"ד והכא הוה ליה שגגת מעשה בלא הוראה ומביאין כל אחד מן הקהל כשבה או שעירה כיחיד דמו: **הורו ב"ד שוגגין ועשו הקהל מוידים פטורים.** דמויד לאו בר קרבן הוא: **גמ' טעמא דשוגגין ועשו מוידים דפטורין.** דמויד לאו בר קרבן הוא לא צבור ולא יחיד הא שוגג דומיא דמויד דלא הוי ממש תולה בב"ד הוי שוגג תולה בעצמו וחייב בשגגת מעשה קרינא ביה: **כגון שהורו ב"ד שחלב מותר.** שעל הקרב ולא שעל הכליות דלא הוי עוקר כל הגוף: **ונתחלף חלב בשומן ואכלו.** דחייב דתולה בעצמו הוא. והאי דקרי ליה דומיא דמויד משום דכי היכי דמויד לאו תולה בב"ד הוא האי שוגג נמי לאו תולה בב"ד הוא. ותפשוט הא דבעי רמי בר חמא (לעיל דף ג.): **אמר לך.** רמי בר חמא האי דקתני שוגגין ועשו מוידים לאו למידק מינה קא אתי אלא איידי דתנא מוידין ועשו שוגגין תנא נמי שוגגין ועשו מוידים וכדי נסבה ולא דייקי' מינה כלום ובעיא דידי' מהא ליכא למשמע מינה: **מתני' הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר.** (כגון) ב"ד ולא צבור: **בעבודת כוכבים ב"ד מביאין פר ושעי' דברי ר"מ.** דבעבוד' כוכבים בהוראה פר ושעיר מייתי דכתי' בפ' שלח לך אנשים [ר] וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה דהיינו בעבודת כוכבים כדאמר לקמן בפרק הורה כהן משיח [ש] איזו היא מצוה ששקולה כנגד כל המצות הוי אומר זה עבוד' כוכבי' וכתיב (במדבר טו) ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעולה לריח ניחוח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטאת: **רבי יהודה אומר י"ב שבטים מביאין י"ב פרים.** דכל שבט ושבט אקרי קהל וקסבר צבור מביאין פר ולא בית דין:

תוספות

בעי רב יוסף אין חרישה כו'. רישא דאבות מלאכות דפ' כלל גדול [א]וקא אכל חרישה לדוקין מודין בה ולרב יוסף נמי בעי דבר שאין מודין בו כדלקמן אמר לך רב יוסף כו' משמע דקסבר כשמואל: **ש"מ אין שבת בשביעית כו'.** משמע דאין לדוקין מודין כהאי דרשא אע"ג דלעיל דרשי ליה יהיה לה לשומרת (יבם) [יום]: **או שלא היה מופלא שבב"ד שם.** פרש"י ולא היה נמנין דאע"ג אפי' קטן שבהם נמי כדאמרי' לעיל שיהיו כולן בהוראה. וקשה דהא אמוקמ' לעיל. (נ"ל דלריכין לומר דלפני התי' לא היה כתוב לעיל הא דמפסיק ואלא מאי כל עדת דקאמר דמשמע כו' עי' לקמן ברש"י דף ה' ו[ז'] ע"א) ובת"כ מוסיף נמי אם אמר א' איני יודע דכמאן דליתי' דמיא: **אחד מהן גר או ממזר.** בירושלמי מעברו ומנוהו. דמי שאין ראוי להוראה נעשה כאבן:

עין משפט נר מצוה

לג א מיי' פי"ד מהל' שגגות הל' ב סמג לאוין רט:
לד ב ג מיי' פ"ט מהל' יסודי התורה הלכה א והלכה ג ד סמג לאוין שמד:
לה ד מיי' שם הל' ה:
לו ה ו מיי' פי"ג מהל' שגגות הל' א סמג עשין רט:
לז ז מיי' פי"ג שם הלכה א והלכה ב סמג שם:
לח ח ט מיי' שם פרק י"ג הל' ו סמג שם:
לט י כ מיי' שם פרק י"ג הלכה א:

רבינו חננאל

דשתי הוראות נינהו לא מצטרפי וכל חד באנפי נפשה קיימא וליכא פר אלא כל חד מייתי חטאתו או דלמא כיון דאידי ואידי חלב היא מצטרף [ואת"ל כיון וכו' מצטרף] מיעוט בחלב שעל הקיבה. פ"א על הקרב [ומיעוט בחלב שע"ג דקין] פי' הורו בהוראה ראשונה דחלב שעל הקיבה מותר. ובשניה הורו שחלב שעל גבי הדקין מותר. מהו הכא ודאי כיון דמתרי קראי קא אתו לא [illegible]

[illegible] דהתם בעבודת כוכבים [עין בת] שנתה הוא דמייתי אבל כשבה לא ומפרש בסיפרי פרשת שלח לך. לא מצטרפי או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרפי וסלקא בתיקו. ל"א איבעיא להו הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט צבור וחזרו בהן וחזרו והורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט אחר מהו מי מצטרף ההוא מיעוט קמא בהדי מיעוט בתרא ומייתי קרבן אי לא כיון דהוה להו ידיעה במצעי לא מצטרפי או דלמא כיון דתחד (בידיע') [ב"ד] כו'. ומיבעיא לן נמי היכא דהורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל ומת אותו ב"ד [ועמד ב"ד] אחר והורו כראשון שחלב מותר ועשו מיעוט אחר דהוו תרי מיעוטי רובא מהו. פי' מי אתי פר אי לא אליבא דרבי מאיר דאמר ב"ד מייתי לא תיבעי לך דהא ליתנהו. פי' לקמאי הלכך כל חד מייתי חטאתו כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר צבור מייתי. מאי צבור דמעשה תלי בהו הא קאי ומייתו פר (שייך לדף ג ע"ב) או דלמא הוראה דהוראה ב"ד בעינן פי' שיחזרו בהן ממנה. וכיון דלא אפשר לא [illegible]

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת בחריש ובקציר תשבת: שמות לד כא
2. ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת כי הם זקני העם ושטריו ולקחת אתם אל אהל מועד והתיצבו שם עמך: במדבר יא טז
3. ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתך: שמות יח כב

מוסף רש"י

ונשאו אתך. [illegible]

תוספות הרא"ש

בעי רב יוסף אין איסור חרישה בשבת מהו כו'. [illegible]

משום איסור שלא כדרכה דאיכא קרא באנפי נפשיה מוקמי לה בגמר ביאה: בעי ר' זירא את"ל אין [illegible] דמי ופטורין אסרו אין חרישה וקצירה בשבת בשביעית מהו: הורו ב"ד וידע אחד מהם שטעו ואמר [illegible]

[illegible]